

Frontiers.

L a t w e e f φ u A w i s e s.

Nr. 22. Zettortdeena imā Juhni 1839.

Rauqi woi buhs labs padohms.

Snaps gan labba leeta! dohd jaunus spehkus pee darba, drohschu prahdu hailingam, aisdenn behdas noskumuschan, un aufsta laikä labbaks par paschu krahfni, jo brandwihns sildä wissur un to warr panemt lihds fur ween gribb, bet krahfni ja-astahj mahsas. Ta nu wehl dauds ko sakka fahrumneeki un dsehreji. Bet dakteri mahza zittadi — un sahtibas beedri, tee schim dsehreenam isdohd tahdu neslawu: eshoht pats elles uggunis wirfs semmes — kas tam padeweess, tas jel ne warroht debbes walstibä ee-eect. Warr buht teesa fa uggunim irr lihdsinajams; jo kad ar ugguni parejii dsihwo un to zeeti farga, tad irr derrigs; bet ta fa to ne walda un tam lauj issprukt tad par leelu pohstu un breefinahm. Wissu eededsina un aprihi. Tapat arri brandwihns dsebreja mese su un dwehsfeli. Tapebz arri ne gribbu winnudauds ko daudsinah — un ja man buhtu kas jaleeli, tad es, semmes kohpejs buhdains, labbaki isslaveeschu mihtu uhdeni, kas neween tahdas leefinas dsifina un fawalda, bet wehl it derrigs. Snaps ne warru teift par Deewa dahwanu. Irr isgudrohts un tohp dedsinahts no mantas fahrigem, kas mums beidsamu grässi gribb iswilt no fullites — un arridsan uggunis tapat no zilweka rohkahm tohp usschikts un eekurts. Tur prettim uhdens ne irr no zilweka rohkahm darrichts, bet no paschas Deewa rohkas, no debbesim pill semmē mums par svehtibu. Tapebz arri pateesi par Deewa dahwanu fauzams. Kad faules karstums muhsu sebjumu ilgi speedis un druwinas saltums jau bahlis un padselfens rahdahs un pascha laikä gribb nibkt, ak! tad pazel-lam farwas galwas un skattamees ilgodamees us augschu, woi tad nefahds mahkulisch wehl ne rahdihs us leetu. Un kad nu mihtais debbesu tehws

muhsu lubgschamni paklausijis, un sahk liht, un debbes lahfites lehni, filti un rahni nonahk semme, ak fur tad preezigi padserratsh wissi is-
slahpuschi Deewa raddijumi! leeli un masi at-
werr sawu mutti un ka bittites steidsahs eesihst
tahdu debbes meddutinu! No preeka tad patti
bahla ka meeschu un limmu sahlite kas tik ne fa-
wihtusi un sawu galwu it behdiga jaw bij pa-
fahrusi, paleek atkal jaufa no waiga, un gal-
wu un sawas lappu rohzinas pazehlus, skat-
tohs us augschu, us to tehwu tahs gaismas
un flussh isdohd tam sawu sirds pateifschamu
par tahdu pilnigu un labbu dahwanu. — Uhdens pateef Deewa dahwanu. Warr pascht no
tam, ka pats Deews par to irr gahdajis, ka to
warr dabbuhf wissi, un wissur. Uhdens irr
purwos, esaros, leelkas uppes un straumes,
dihtos un grahwos, un jaufas uppites un strau-
tini lihkum lihkinos issstaigajahs pa plawahm,
un ne gribb aistezzeht prohjam, kamehr bei-
dsamais plawas stührinsch arri sawu peenah-
kamu dallu dabbujis, un ifkatra sahlite irr
padsehrusees no tahs miglas un rassas, ko schi
it mihligi saweem peedfishwotajeem isdohd. Un
straumu dsuntene irr kalmos; un arri patti sem-
me, schi muhsu mihliga leela mahte, no sawas
flehpes to isdohd un iswerd un dsemolina bes
mitteschanas. Leela juhra nu gan aprihi un
eerihj atkal wissu ko schi tik mihligi dsemdejusi,
un leekahs buht, ka kahds nepeepildinajams
fahrumneeks, kas ne warr beigt mantas sanemt
un sakraht. Tomehr now fihksta — bet it ka
kahds gohdigs baggatais sawu sirdi ne apzee-
tina, bet no sawa krahjuina arri labyroht un
it baggati schehlodams isdalla wisseem nabba-
dsineem — tapat ir juhra bes mitteschanas at-
kal atdohd wissai semmei zik waijaga. Bet ka tad?
Zaur twaikem un zaur miglu kas kahp us deb-

besim un tad atkal nokriht semmē par leetu un sneegu. — Uhdens arri wehl irr libdsinojams muhsu assinim. It kā schahm irr sawas ahderes, kur schahs pukstedamas tekk un dsihwibu usturr, tapat mallu mallahm semmē irr uhdens ahderes. Ja tikkai kahds proht atrast un israkt tahdu ahderes weetu, un winnu ishwabhinah no tumisibas un west pee gaismas, tad schim jaufs awots un labba akka fur warr sinelt labbu pahrtifschamu pascham un lohpineem. Sinnenam kahda derriga leeta irr tahdas akkas gannibās, dahrsōs un tuwu pee mahjahm. Bet fur labbi irr kad akka it turu pee pascha laidara, to gribbu it ihpaschi te issiabstift ar.

Tahdu padohmu par lohpu dsirdinaschanu.

Deewu ne warru beigt noslaveht, kā mannās mahjās pee pascheem laidara wahreem dsilla akka ar skaidru uhdensi. Etaisju garru renni no paschas akkas libds pat lohpu kuhum, kur leela balla stahw appaksch rennes. Ikkatrā kuhū par paschu widdu eeksch 4 stabbeem irr barribas kastes jeb lahdes, it kā tahs dauds muischās jaw redsamas. Pee schahm lahdehm no abbahm wussehm lohpi peeheeti ar 2 vechdu garreem kohfeem, kas abbōs gallōs irr isurbti. Zaur weenu zaurumu irr eewehrts kriksa gallinsch, ar so schis kohks peeheets pee paschas lahdes, kur arri zaurums isurbts ikkatrā weeksa kur lohpam jastahw. Ohrā kohka zaurumā eeheets tas walga gals kas lohpam ap kafku jaseen. (Kas tahdas barribas lahdes lohpeem eetaisa, lai luhdsams arri ne seen lohpus kā libds schim, pee walgeem ween — jo tad ahtri pakarrahs lohpi — bet ar tahdeem kohfeem; tad lohpi ne kad ne pakahrsees, par to galwoju.) Tahm barribas lahdehm mannā laidara ne irr dibbens no dehleem, kā gan zittur esmu redsejis, jo tad ne sunn nekur it derrigu weetu kur paschas filles nolikt. Tapehz scho to ar fillehm ismehginajis, likku faset 2 garras, dsillas un plattas filles, un pee schahm tad wissapfahrt abbās pussēs un abbōs gallōs,

dehli peenagloht, kā ka schahm fillehm zaur to gaddahs augstas mallas, itt kā lahdei bes wahka, bet dibbena weetā irr tahs 2 filles. Ikkatrā filles dibbeni zaurums ieturbs, un garra tappa eebahsta. Kad-nu lohpi ja-aplohp, tad meita uskahp us apsegstu akku un leij uhdeni no akkas renne kamehr laidara balla pilla. Lad pee-eet wissi lohpu kohpeji, sinelt no battas kas turvat flahf pee kuhts, un peeleij tahs garris lahdus filles. Kad tas padarrihts, tad usleek barribu us schahm fillehm pillu lahdī — un nu preeks redseht, kā lohpini ehd un dserr surgeem libdīgi, un ar purnu isrohkahs zauri zaur salmeem to uhdeni appakschā mefledami, un tur sawus saufus salinus paschi mehrje un flappina.

— Tahdas barribas lahdes arri tapehz jo derrigas, kā, ja mas, trefchū dattu no barribas ar to taupa, un tapehz ar to paschu barribu ko libds schim esmu isbarrojis, daschu lohpini wairak nu warru turreht. Jo kad lohpam barribu noleeft semmē, zilc tur lohps pats samin ar kahjahm, un pats labbakais sinalkais feens un pellawas isnihkt suhdōs; bet tahdās lahdēs eelikts, nekas ne warr isjusst nedis isnihkt, un tapehz arri tudal masak barribas jaeleeck. — Kad barriba isehsta un eet atkal lohpus kohpt un uhdens fillēs atlizzis, tad isskallo ar scho to filli, iswelf tappu no filles dibbeni un wezzais uhdens ar wissahm siniltiun un gruscheem kas no barribas iskruttuschi istekk ahrā, un schis uhdens suhdus flazzinadams, scheem wehl nahk par labbu.

Bet to lassijis zits galwu khattihs un fazzihs: kahds labbums ar tahdu eetaifschamu nu zelkahs? Leifchu tudal. Irr masak darba ar tahdu lohpu kohpschanu. To apleezina taggad patti manna mohdere, kas fahkoht tahdu jaunu mohdi, ne pawissam to ne gribbeja redseht, bet nu patti leeli. Irr redsams arri no ta, kā jebchū mannim pee 30 leeolem un 10 maseem lohpeem, pee wissahm aitahm, zuhkahm un puneem papreeksch 3 zilweki bij jaturr kas tohs aplohp, tad taggad man tikkai 2, prohti mohdere un weena weeniga fahrtneeze, kas wissu to padarra. Arri mans waggaré par to pree-

zahabs. Naw wairs jadohd darbineeku un sirgu, kas papreefsch bij janemim no mescha un ja-
 leek pee uhdens weschanas. Taggad treschā
 jeb zettortā neddelā tikkai us pahru stundu ja-
 eet darbineekeem un jazelt tahs barribas lah-
 des augstakas, kad suhdi kuhtis par dauds augst
 peeauguschi. Kahdas leelas mohkas bij ikdeen-
 nas nabbagam sirga lohpinam, kad va aispun-
 tinatahm gatvahm woi plifka seemas zellā uh-
 dens bij jawedd no tahla awota, woi no dihka
 un uppes! Zik daschu reis arri jaw esmu noscheh-
 lojis sawā sirdi nabbagu zilweku, sirdsinu un
 arri paschus lohpus laidara, kad redseju ar fahdu
 gruhnu puhlina wehl taggad daschās leelās un
 masās muischās un mahjās uhdensi wedd prett
 krostu un salnu un tahlu gruhntā zellā un laikā!
 Nabbagi sirga faulischī welk issteepuschees, uh-
 dens islaistahs tik ne pee ikkatra sohla, masumu
 tikkai nowedd laidara — un zik tad nu lohpini
 dabbu padsertees, kad tik gruhni uhdens jamo-
 wedd? Mas gan buhs! Bet woi arri jaw esfat
 isprohwejuschi zik gohwju-lohps spehj isdsert?
 Esmu redsejis ka 3 — 4 spannus weegli isdserr.
 Tad nu lai ikkatre pats isrehkina, zik uhdene
 sawam laidaram ikdeenas japeewedd, kad wi-
 fus sawus lohpus pareissi gribb padfirdinaht ta
 ka gan waijaga un labbi derretu, un tad lai
 rauga woi ta arri lohpineem tohp dohts. Ne
 tizzu! bet to gan tizzu un skaidri sunu, ka ikka-
 tram fainneekam leels labbums no tam zel-
 labhs, kad lohpus papillam dsirdina un
 zik pascheem gribbahs. Prohti, seemas lai-
 ka lohpam fausa barriba un salni ween jaehd,
 jastahw puss gaddu us weetu kuhti, jeb schu
 wassaras laika eeraddis zauru deen staigaht un
 mihsstu saltu barribu mekletees. Tas zittadi
 arri ne warr buht, bet assinis scham paleek bee-
 safas, melnas, lehni tekk pa ahderehm un ahtri
 safarsahs; tapehz arri ikkatra seemā tik dauds
 lohypat firgst un nihksi. Bet kad tee dabbuhs
 papillam uhdensi eedsert, zik un kad ween gribb
 un libds ar sawu barribu, tad assinis paleek
 plahnas, tik aplam ne eefarfahs un lohpi
 paleek wesseli. Kas to ne gribb tizzeht, lai
 prassa lohpu daktereem un ahrsteem un tahdeem

kas proht; dsirdehs tudal ka teesa gan.
 Un tomehr sinnam, buhs dauds kas tudal
 sazzib: lai ir buhtu; bet par ko te waijaga
 tahdu skunstigu leelu eetaifischamu ar tahdahm
 fillu-lahdehm? Pee mannim no tehwu tehwu
 laikeem ikdeenas lohpi tohp isdsichti no kuhts
 ahrā us uppi woi dihki jeb aktu, tur lai paschi
 isdserrahs zik gribb un patiht, tad tee arri libds
 ar to tudal dabbu labbi isstaigatees. — Ne
 nemm par launu draugs mihtakais, ka prett
 wissu taru tehwu tehwu buhfchanu man zittadi
 jamahza. Seemas laikā wissas uppes un dihki
 fasalluschi un arri akkas uhdens seemā jo salts
 un aufsts. Eij un issinell uhdeni no ahlinga
 jeb aktas, dserr turpat tudal us weetas: gribbu
 derreht, ne spehj isdsert ne villu glahsi bes
 sohbu trihzeschanas un mohkahm, un tomehr
 esfi zilweks kas meesu gan spehj sawalbih ar
 sawu dwehselfi. Bet nu nejehga wahjisch loh-
 vinsch! No siltas kuhts iswilzees tam buhs kar-
 stos eekschōs eedsert tahdu leddainu uhdensi! Ta-
 pehz tikkai uhdensi paohschnahs no leelahm slah-
 pehm spresis un dsichti gan druszin pastrebb,
 nodrebbahs, un dohdahs pahrfallis atkal ahtri
 us sawu siltu kuhti. Zik nu buhs dsehris? Pa-
 teesi ne puss spanni! un woi irr wesselia un
 derriga tahda lohpu dsirdinaschana? Edsehrus-
 sham tahdu lohti aufstu uhdensi, tam plouschi kar-
 sti, tad naw brihnuns ka lohpinsch fahk kahseht,
 paleek wahjisch un bes spehka, un dasch ar dil-
 schanu isdilst un dasch atkal ahtri sprahgst, ka
 to ikkatra seemā tur reds un veedsihwo, tur ta
 darra. — Ar tahdu lohpu dsichtchanu un staig-
 gaschanu us uppehm un dihkeem, arri schim
 ne nahk wehl nekahds leels labbums, bet dasch-
 deen skahde. Jo tur, tur seemā uhdensi dauds
 lej, tur mehds buht sliddens un glums led dus
 wissapfahrt, arri kad atkalla ljufti, jeb kad
 tekkas un zelli gluddeni valifikuschi, zik ahtri
 tad gruhnsas gohtinas pakricht, eewainojahs un
 pehz pahrmettahs. Par to schē ta ne darram
 wairs; bet isstaigaschanas dehk lohpus ik-
 deenas, woi arri 3 libds 4 reises par neddelu,
 itt ka laiks irr labs woi sliks, un kamehr tahs
 lahdes peeleaf ar barribu, islaisch no kuhts lai-

dora woi tahdā weetā ahrā, kur ne warr ap-
lam eewainotees, bet drohschi staigaloh.

Tē nu irr tāhs wainas, par fo esmu atinetis
wezzu buhschanu un zittadu lohpu kohpscha-
nu un dsirdinaschanu fahzis preefsch kahdeem gād-
deem. Warru nu drohschi opleezinah: irr lab-
haki ne kā papreefsch. Lohpini ehd un dserr pa-
pilla, isdohd wairak daschu lahtii peena, ir
mihnsa wairak, suhdi zaur to ne stahw tik fausi
un ne pahrtwihkst, un flawehts Deewos, schinni
gruhitā seenā kur wissapfahrt muischas un pee
semnekeem lohpi zillojomi, bes spehka un bres-
migi sprahgst, manna laidara spirgti, wesseli,
pee villa spehka un spalwas laikā nomettuschi.

Ko nu dohmaseet, lassitaji mihi, par scho
padohmu? Zits finahdehs, zits liks wehrā un
to pahrdohmahs, un atkal zits kasim gaddisees,
kas eegribbesees tāpat ar saweem lohpeem dar-
riht. Tahdas siliu lahdes eetaisht eespehs
gan, neba leela manta; bet tahda labba akka
pee pascha laidara, no kā tikkai waru simelt
un leet tudal rennē, ta gan ne buhs pee roh-
kas, nedj tudal eetaisama. Un tik dauds uh-
deni peerest kā tē esmu stahstijis to; kaut arri
labprah gribbejis, to mehr iseweens ne eespehs
wiss. Tad nu tahdeem par labbu valigu, kas
sawā laidara tāpat to gribbetu eetaisht, gribbu
wehl istahstiht kabdu skunst, kā schis weegli
warrehs dabbuht sunnah, woi kahda uhdens
ahdere pee winna laidara irr turu flaht, un
woi akka tur buhs eetaisama jeb ne. Ja patih
tad warrehs to lassit nahkoschā awischu lappā.
(Turpmak beigums.)

L e e f a s f l u d d i n a s c h a n a s .

Wissi tee, kam kahdas taisnas parradu präffschana-
nas pee teem Ugahles fainnekeem: Jezu Mik-
kelo Enni un Bridaggu Andsha Luste, un pee ta
basnizkungu fainneka Leibu Ulrika Danne buhtu,
kas sawas mahjas nespeshibas deht atdeivuschi, un
pahr kurru mantahm inventariuma-truhkuma un par-

radu deht konkurse spreesta, teek usaizinati, wisswehlak
lihds imu Jubli s. g. pee schihs teefas perteilees,
jo pehj schi termina newennu wairs ne klausichts.

Ugahles pagasta teesa, 6ta Mei 1839.

(L. S.) † † Matihs Rumkalin, pagasta wezz.

(Mr. 13.) Greyberg, pagasta teefas frihweris.

Wissi tee, kam kahdas taisnas parradu präffschana-
no ta Kultschu muischas fainneka Usgull Andreija
buhtu, tohp usaizinati, lihds 23schu Fuhni s. g. pee
Kultschu muischas pagasta teefas perteilees. Kul-
schu pagasta teesa, 13ta Mei 1839.

(Mr. 28.) † † Galit Anss, pagasta wezzala.

† † Dobbum Atte, pefehdetais.

Eduard Meyer, pag. teefas frihweris.

No Walbegahles-Skehdes pagasta teefas tohp zaur
scho wissi tee usaizinati, kam kahdas taisnas parradu
präffschanaas pee ta Walbegahles fainneka Kreewu
Wiltuma, un pee teem Skehdes fainnekeem Muffe
Zehlab, Lahje Friiz, Drasei Janne, Paulschu Vers-
tul, Bunku Andreij un Behranta Friiza buhtu, pahr
Furru mantahm nabbadisbas deht konkurse spreesta, ar
sawahm präffschanahm diwu mehneschu starpa pee
schis teefas perteilees, jo wehlak neweens wairs ne
taps klausichts. Walbegahles-Skehdes pagasta teesa,
6ta Mei 1839.

(L. S.) † † Zurre Pranz, pagasta wezzala.

W. Schneiders, pagasta teefas frihweris.

Z i t t a s f l u d d i n a s c h a n a s .

Zas pee Leelas Behrses peederrigs Starpes-krohg, us ta zelta, kas no Dohbeles pahr Ihlesmuischu us
Kuldigu webb, pee ka arr lauki peederr, tiks no
Jahneem 1839 us arrenti isdohts. Klahtakas sin-
nas warr Leela Behrses muischā dabbuht. Tai imā
Mei 1839.

Ed zaur scho sunndmu darru, ka es taggad Passe-
elā, sedleneeka Wieck lunga namma ehrbergs dsih-
woju, un luhsu sawus augstī zeenitus pasihstamus
pirzejus, manni ir turpliskam ar sawahm apstelles-
schanahm, tik labb grahamu-feschana, kā arr puffu
taisfchanā, apgeohdah.

C. E. Zeyffert, graham. fehj. atraitne.

B r i h w d r i k k e h t .

No juhrmallas gubernementu augstas walbischanas pusses: Walbischanas-rahts von Weitler.